

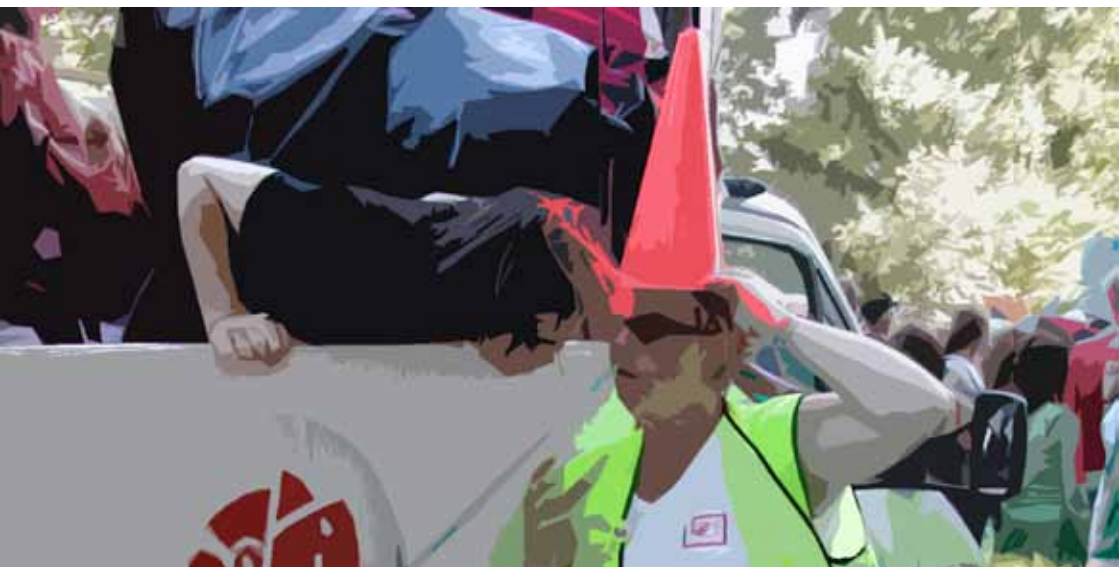
HBT-SOCIALDEMOKRATER SVERIGES
HBT-POLITISKA PROGRAM
antaget i Maj 2010.

**Möjligheternas värld
där alla får plats och behövs!**

Innehållsförteckning

Inledning: Möjligheternas värld där alla får plats och behövs	3
En trygg uppväxttid.....	8
Universitet och högskolor – en arbetsplats för tusentals unga hbt-studenter	12
Stoppa spridningen av hiv	16
Arbete åt alla och ett mänskligare arbetsliv.....	20
Vård och omsorg till alla efter behov.....	24
Ett samhälle utan hat, hot och våld.....	29
Internationell solidaritet.....	32
Från kärnfamilj till stjärnfamilj.....	34
Att själv få bestämma sitt kön.....	38
Det civila samhället tillhör oss alla	42
Ord och begrepp.....	47

Inledning:

Möjligheternas värld där alla får plats och behövs

Vår värdegrund

Vår värdegrund tar sin utgångspunkt i den demokratiska socialismen. Samhället genomsyras av olika normer som talar om hur man bör agera eller hur man bör vara. Normerna är en viktig och sammanhållande del av samhällets sociala strukturer. Men de ska inte begränsa människans livsutrymme. Heteronormativiteten är påfallande och bygger på tanken att människor har det kön de ser ut att ha och att det endast finns två kön, man och kvinna, som lever i heterosexuella parrelationer. Hela samhället är format utifrån heteronormativiteten och den uppfattas som det enda naturliga, eftersträvansvärda sättet att leva. Den är grund för många fördomar mot och diskriminering av människor som överskrider gränserna för dessa föreställningar. Denna heteronormativitet måste motverkas. Mångfald och respekt för olika sätt att leva, att uttrycka sin person och verka ska utgöra de grundläggande värderingarna i samhället och ska gälla var och en av oss – i livets alla skeenden.

Så definierar vi

Bisexualitet, heterosexualitet och homosexualitet är sexuella läggningar. Sexuell läggning beskriver om en person

blir förälskad i eller attraherad av tjejer, killar eller både tjejer och killar. En sexuell läggning består av olika komponenter och kan i en modell förklaras som bestående av begreppen praktik, identitet och preferens. Dessa tre komponenter tillsammans utgör den sexuella läggningen.

Sexuell läggning och sexuell identitet är komplext och har många dimensioner. En person kan identifiera sig själv som heterosexuell även om den sexuella praktiken är homosexuell. Det är därför inte alltid lätt att bara använda uttryck som homosexualitet, bisexualitet eller heterosexuallitet för att beskriva en persons sexuella läggning. Den sexuella läggningen och den sexuella praktiken är två olika saker och båda kan vara föränderliga över tid. Vi anser att var och en själv äger rätten att själv definiera sin sexuella identitet och att den ska respekteras av omgivningen, oavsett hur den kommer till uttryck. Det finns inga skäl för samhället att ha moraliska synpunkter på vuxna personers frivilliga sexuella relationer. I frivilliga relationer är det den som deltar som bäst kan bedöma om relationen är värdefull för den personen.

Kön är mer komplext än vad den traditionella könsnormen anger. Kön består av flera faktorer där biologiskt, socialt, juridiskt och självupplevt kön är exempel på sådana. Tvärtemot vad som slås fast av heteronormen behöver samtliga dessa faktorer inte uppvisa samma kön eller ens vara entydigt kvinnliga eller manliga hos en person. Personer vars olika könsfaktorer inte stämmer överens, och de som inte definierar sig som entydigt män eller kvinnor, kallas ofta transpersoner. Transpersoner är en heterogen grupp som bland andra kan sägas omfatta,

men inte för den delen begränsas till, transexuella, transvetstiter, intersexuella, transgenderister, intergenders och dragqueens/kings. Med könsuttryck menar vi hur vi väljer att uttrycka vårt biologiska, sociala och självupplevda könstillhörighet.

Vi anser att varje individ ska ha rätt att själv definiera sin könsidentitet samt att alla ska ha rätt att definiera sitt juridiska kön. Det måste stå var och en fritt att uttrycka sitt kön efter eget val. Och det måste vara möjligt för var och en att själv få välja sitt namn. Så är det inte i dag.

Maktordningar

I det heteronormativa kapitalistiska samhället har mannen och det maskulina en överordnad position och kvinnan och det feminina en underordnad. Det tycker vi är fel och det vill vi göra något åt. Med ett feministiskt perspektiv synliggör vi rådande patriarkala strukturer, genussystem och normer, ifrågasätter dem och agerar för att bryta dessa strukturer. Det är så vi skapar ett mer rättvist, jämlikt, fördomsfritt och inkluderande samhälle.

Sverige är ett klassamhälle. Många traditionella klass- och könsskillnader lever kvar när det gäller inkomster, utbildningsnivå, hälsa, social trygghet, makt och inflytande i samhället och arbetslivet. Även om de grundläggande orättvisorna utgår från det traditionella klass- och könsbegreppet, finns det också en tydlig strukturell diskriminering beroende på om man bor i glesbygd eller storstad, etnisk bakgrund, funktionshinder, ålder, religionstillhörighet eller trosuppfattning, sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck.

Dessa strukturella orättvisor begränsar människors möjligheter att fritt växa och utvecklas och att delta i samhällslivet på lika villkor.

För oss är arbetet med alla människors lika värde och lika rättigheter själva fundamentet på vilket vi står. Den övertygelsen ligger till grund för all vår politik. Vi är övertygade om att människors olikheter är en styrka och tillgång för samhället.

Varje människa är unik – men människovärdet är lika. Varje människa ska ha samma rättigheter och kunna leva sitt liv som en hel människa och mötas av respekt, oavsett vem hon är, hur hon väljer att leva sitt liv och var än hon bor – om det är på landsbygden eller i storstaden, i Sverige, i Europa eller på någon annan plats i världen.

En trygg uppväxttid

Alla barn och unga ska mötas med respekt, ha lika möjligheter och känna trygghet oavsett familjebakgrund och föräldrarnas sexuella läggning eller könsidentitet/könsuttryck.

Även den egna identiteten ska mötas med kunskap och respekt. Unga hbt-personer behöver bli bekräftade och ges möjligheter att utvecklas som andra ungdomar.

De allra flesta barn, ungdomar och vuxna utsätts för den stereotypa och begränsande heteronormen. Detta påverkar såväl vuxna som barn. Som flicka förväntas man göra och bete sig på ett visst sätt och som pojke på ett annat. Barnet fostras in den traditionella könsrollen med ett traditionellt könsuttryck och utifrån föreställningen att barnet växer upp som heterosexuell – av såväl föräldrar som samhället. Barnet förväntas växa upp som könsnormativ och heterosexuell och också ha föräldrar som inte är hbt-personer.

Det är viktigt att samhället visar respekt för barns och ungdomars personliga utveckling, inte minst när det gäller kön, könsidentitet, könsuttryck och sexuell läggning.

Ungdomar måste få möta en vardag fylld med respekt, tillit och trygghet från vuxenvärlden då många har det jobbigt med färderna från barn- till vuxenlivet. De ungdomar som upptäcker att de är homo-, bisexuella och/

eller transpersoner har dessutom ofta en särskilt jobbig situation, både vad gäller att acceptera sin identitet men också av rädsla för omgivningens reaktioner. Det är därför viktigt att förskolan, skolan, fritidsverksamheter och de vårdmottagningar som vänder sig till unga har såväl kompetens som förmåga att hantera unga hbt-personers situation liksom att det finns goda hbt-förebilder.

Vi anser att alla barn och ungdomar har rätt att, redan från förskolan och sedan under hela resterande skoltiden, få relevant information om olika sexuella läggningar, könsuttryck och sätt att förhålla sig till könsidentitet. Alla anställda i skolan måste därför ha hbt-kompetens. Det är så vi skapar världens bästa skola. Målet är en skola som är fri från fördomar, moralism och okunskap som kränker grundläggande mänskliga rättigheter. Det är därför orimligt att tillåta skolor på konfessionell grund. Alla elever ska ha rätt till sex- och samlevnadsundervisning - undervisning om olika sätt att se på kön. Och läromedel ska ge god kunskap och insikt om hbt-personers situation. Undervisningen i skolan måste tydligare ta upp dessa frågor i syfte att motverka fördomsfulla attityder och främja sexuell hälsa. Ungdomars sexualitet bör bejakas, istället för att moraliseras över och tabubeläggas.

Grund- och gymnasieskolan ska tillämpa ett normkritiskt förhållningssätt. I hela utbildningsväsendet ska det finnas ett heltäckande skydd mot diskriminerande behandling av barn, elever och personal. Detta måste också omfatta ett krav på aktiva åtgärder även mot diskriminering på grund av könsöverskridande identitet eller uttryck.

Hbt-socialdemokrater Sverige kräver:

Det ska inte vara tillåtet att bedriva skolor på konfessionell grund.

Alla barn och elever ska ha rätt till sex- och samlevnadsundervisning, fri från fördomar och med ett perspektiv som inkluderar homo- och bisexualitet.

Alla barn och elever ska ha rätt till undervisning om könsnormer och jämställdhet, med ett perspektiv som inkluderar transpersoner.

Att det i grund- och gymnasieskolan ska tillämpas ett normkritiskt förhållningssätt.

Samtliga läromedel och all undervisning ska vara fri från fördomar vad gäller hbt-personer.

All personal inom förskola, skolbarnomsorg och skola ska ha hbt-kompetens.

Diskrimineringslagens krav på aktiva åtgärder mot diskriminering och trakasserier inom förskola och skola måste omfattas även diskrimineringsgrunden könsöverskridande identitet eller uttryck.

Varje landsting ska ha minst en ungdomsmottagning med kompetens att hjälpa och stödja homo-, bi- och transungdomar.

Alla ungdomar ska ha tillgång till ungdomsverksamhet där personal/ ledare har hbt-kompetens.

Universitet och högskolor – en arbetsplats för tusentals unga hbt-studenter

Normbildare

Universitet och högskolor spelar en viktig roll för normerna i ett samhälle, både genom att utgöra en plattform för samhällsdebatt och genom de värderingar och kunskaper som ges till framtida yrkesverksamma, via deras utbildning. Det är viktigt att lärosätena tar sitt ansvar som demokratiska mötesplatser för debatt och beaktar även hbt-perspektivet när de planerar evenemang öppna för allmänheten eller agerar i utbildningspolitiska frågor. Högre utbildning ska innehålla obligatoriska moment med hbt-kunskap där detta är relevant i det framtida yrket. Särskilt viktigt är detta i utbildningar till yrken inom vård, social service, utbildning/pedagogik och rättsväsendet.

Universitet och högskolor – hbt-studenters arbetsplats

Det är viktigt att universitet och högskolor inkluderar även transstudenter i det förebyggande arbetet. Det finns mycket stora skillnader mellan olika lärosäten hur mycket som satsas på förebyggande jämlikhetsarbete, vilka diskrimineringsgrunder som satsar på och vilka resultat som uppnås. I dagsläget finns inget bra system för att indexera

detta arbete, och studenter kan därför inte veta om det lärosäte de väljer är bra eller dåliga på att skapa en god studiemiljö ur ett antidiskrimineringsperspektiv. Ett bra förebyggande jämlikhetsarbete, som leder till att studenterna får och vågar vara sig själva, omfattar bland annat att undervisande personal, personal vid studenthälsan och studievägledning samt anställda vid studentkårer har hbt-kompetens. Det kräver också att hbt-studenter fullt ut omfattas i alla styrdokument för det förebyggande jämställdhetsarbetet.

Nationellt kunskapscenter

Forskning kring hbt-personers situation i samhället är i de flesta fall bristfällig. När det gäller transpersoners situation är den nära nog obefintlig. Inte minst gäller detta historisk forskning.

Dessa brister finns på alla nivåer i samhället, hos allt från vård, skola och omsorg till näringsliv, beslutsfattare och media, vilket försvårar samhällsinsatser vid problem. Statens folkhälsoinstituts ”homosexuppdrag” är i dag i praktiken avvecklat, utan att det har ersatts av något motsvarande. Vi menar att ett nationellt kunskapscenter med hbt-inriktning skulle kunna svara mot de behov av kunskap som behövs. Centret skulle fungera som kunskapsbas i nära samverkan både med forskarvärlden, lärosäten för högre utbildning och hbt-organisationer. För att beakta den marginaliserade ställning transpersoner som grupp har kan centret ges i uppdrag att särskilt bevaka transpersoners rättigheter samt initiera och följa upp forskning om transpersoner.

Hbt-socialdemokrater Sverige kräver:

Diskrimineringslagens krav på aktiva åtgärder mot diskriminering och trakasserier inom universitet och högskola måste omfatta även diskrimineringsgrunden könsöverskridande identitet eller uttryck.

Högskoleverket ska mäta lärosätenas förebyggande jämlikhetsarbete med samtliga diskrimineringsgrunder och redovisa lärosätenas jämlikhetsindex.

Hbt-kunskap ska ingå som obligatorium i relevanta utbildningar.

Ett nationellt kunskapscenter för hbt-frågor skapas och får i uppdrag att särskilt bevaka transpersoners rättigheter samt initiera och följa upp forskning om transpersoner.

Mer forskning om hbt-personers livssituation – historiskt, nutida och framtida – ska stimuleras och initieras.

Stoppa spridningen av hiv

Sverige har en av de mest repressiva lagstiftningarna i världen som rör personer med hiv. För detta har Sverige kritiserats internationellt. Inte nog med att lagstiftningen gör rättsläget osäkert för den som bär på hiv-viruset, den är också kontraproduktiv ur ett preventionsperspektiv.

För det första är det informationsplikten. Den som bär på hiv-viruset måste enligt lagen informera sin sexpartner om detta även om man enbart praktiserar säkrare sex. Det fulla ansvaret ligger på den som är hivpositiv medan den som är hiv-negativ eller inte vet om sin hivstatus inte har något ansvar. Majoriteten av de som blir smittade med hiv blir det av någon som inte själv vet om att han eller hon bär på viruset.

För det andra är det den godtycklighet med vilken smittskyddsläkaren kan döma en person som bär på hiv-viruset till tvångsvård på i princip obegränsad tid om han eller hon inte följer smittskyddsläkarens förhållningsregler. Det är framförallt denna del som föranlett kritiken mot Sverige.

Informationsplikten invagar många i en falsk trygghet. Så länge den man har sex med inte säger något om att han eller hon är hivpositiv förmodas personen vara hivnegativ. Nysmittade är som mest smittsamma och då känner man ofta inte till sin hiv-status. Informationsplikten är därför såväl verkningslös som kontraproduktiv. Det måste anses

vara i alla inblandade sexpartners intresse att skydda sig och tillämpa säkrare sex – både för sin egen och för andras skull. Vi menar därför att informationsplikten ska avskaffas.

Den som har hiv och som inte informerar sin sexpartner, eller inte följer smittskyddsläkarens förhållningsregler, kan bli dömd till tvångsvård på i princip hur lång tid som helst. Denna del av smittskyddslagen har dessutom visat sig vara en ren klasslag då den i praktiken bara tillämpats på invandrare, prostituerade och missbrukare. Detta är förkastligt och ovärdigt ett civiliserat samhälle som påstår sig respektera de mänskliga rättigheterna. Den som medvetet sprider smittan vidare begår en brottslig handling och ska dömas i enlighet med gällande rätt.

På den internationella arenan hävdar Sverige ofta att de mänskliga rättigheterna ska respekteras och att hiv och aids ska bekämpas med information, sexualundervisning och genom att stärka kvinnors ställning i samhället. Tyvärr återspeglas inte denna ambition vad det gäller den nationella lagstiftningen på detta område.

Sverige var länge ett föredöme vad gäller det preventiva arbetet. Vi lyckades i början av 1990-talet praktiskt tagit minska den inhemska spridningen av hiv till nästan ingenting, genom framförallt ett aktivt och innovativt preventionsarbete. Detta skedde överallt – i skolor, på träffställen där män som har sex med män träffas, ute bland missbrukare och på många andra ställen. Nu har resurserna till detta kraftigt skurits ned och vi ser konsekvenserna.

I dag sker en ökning av nysmittan, inte minst gäller detta män som har sex med män. Det behövs mer pengar till

metodutveckling och handlingsinriktade preventionsåtgärder för att åter kunna minska antalet nysmittade i Sverige. Framförallt bland yngre män som har sex med män.

Vad som också är viktigt är att oavsett var i landet man bor ska man ha rätt att testa sig för hiv utan kostnad och att kunna göra det anonymt. Så ska det vara i dag, men landstingen tillämpar denna rättighet högst godtyckligt och det är inte acceptabelt.

Det finns länder som vägrar den som har hiv att komma in i landet, vare sig det rör sig tillfälligtvis som turist eller om det är av mer långvarig karaktär. Vi menar att detta är diskriminerande och är något som Sverige i alla bilaterala kontakter då det är relevant ska ta upp till diskussion. Detsamma gäller sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Särskilt viktigt är detta då Sverige går in som biståndsgivare i olika biståndsprojekt. Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter gäller alla människors samlevnad, relationer och livskvalitet. Det täcker hela livscykeln. Det handlar om alla människors rätt att bestämma över sin egen kropp och sexualitet, om tillgång till kunskap och rådgivning om sexualitet och reproduktion, skydd mot hiv och andra överförbara könssjukdomar och tillgång till preventivmedel.

Hbt-socialdemokrater Sverige kräver:

Ett aktivt arbete för att minska stigmatiseringen av hiv-positiva.

Att informationsplikten ska avskaffas.

Möjligheten att spärra in hiv-positiva för tvångsvård på i princip obestämd tid ska avskaffas.

Mer pengar till hiv-preventiva insatser och utveckling av nya preventionsmetoder.

Sverige ska agera för att förmå länder som nekar hivpositiva inresa att ändra sina regler.

Sverige ska behysa frågan om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Arbete åt alla och ett mänskligare arbetsliv

Arbete är en central del av människors liv. En vuxen heltidsarbetande människa tillbringar en tredjedel av sin vakna tid på arbetet. Hur arbetslivet är utformat är därför en viktig politisk fråga. I dag saknas möjligheter för alla hbt-personer att delta i arbetslivet på samma villkor som andra arbetstagare. Orsaken till denna diskriminering och orsaken till kollegors nedsättande attityder och kränkande behandling är oftast fördomar och okunskap.

Sveriges arbetsmarknad är en del av den gemensamma europeiska arbetsmarknaden. I grunden har vi i EU därför samma krav i alla medlemsstater på att staten och arbetsgivare att förhindra diskriminering av hbt-personer.

I Sverige är arbetsgivare skyldiga att aktivt förebygga diskriminering med hänvisning till kön, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning. Det förebyggande arbetet ska ske i samverkan med de anställda, vanligtvis tillsammans med fackliga representanter. Det saknas däremot rättsliga krav att arbetsgivare ska arbeta förebyggande för att förhindra diskriminering med hänvisning till sexuell läggning, funktionshinder, ålder och könsöverskridande identitet eller uttryck.

Alla hbt-personer ska ha samma möjligheter som andra att arbeta. För att det ska bli verklighet krävs medvetna insat-

ser för att motarbeta fördomar, okunskap och hbt-fientlighet. Som stöd för dessa insatser behövs en lagstiftning som ger ett heltäckande skydd och samma skydds nivå som övriga diskrimineringsgrunder. Såväl arbetsgivare som fackliga organisationer ska ha skyldighet att säkra de anställdas rätt till lika behandling och frånvaro av diskriminering. Detsamma gäller inom Försvarsmakten, oavsett om man är frivillig, värnpliktig eller anställd.

Reglerna på arbetslivets område ska ta hänsyn till att arbetstagare och deras familjer flyttar mellan länder. Ett starkt internationellt regelverk för arbetstagares rätt till likabehandling och skydd mot diskriminering är nödvändigt.

Staten, regionerna/landstingen och kommunerna gör ständigt upphandlingar av varor och tjänster från externa leverantörer. Det kan handla om värden från några tiotusentals kronor till flera miljarder kronor. Den offentliga sektorn har ett särskilt ansvar att föregå med gott exempel vad gäller åtgärder mot diskriminering i arbetslivet och vi menar att det offentliga ska ställa krav på sina leverantörer att de lever upp till samma krav.

Hbt-socialdemokrater Sverige kräver:

Arbetsgivare ska vara skyldiga att aktivt förebygga och förhindra diskriminering på grund av sexuell läggning, könsidentitet och könstuttryck

Fackföreningarna bör stärka sin hbt-kompetens och bli bättre på att företräda sina hbt-medlemmar samt att hbt-frågor ska ingå i arbetsmiljöutbildningarna.

Vid offentlig upphandling ska krav om antidiskrimineringsarbete regelmässigt ställas.

Alla ska ha rätt att bära könskonträra uniformer eller kläder på arbetsplatsen, oavsett juridiskt kön.

Att diskrimineringsgrunderna könsöverskridande identitet eller uttryck samt funktionshinder ändras till: könsidentitet och/ eller könsuttryck samt funktionsnedsättning.

Att diskrimineringslagen i sin helhet gäller på alla arbetsplatser oavsett storlek.

Sverige agerar för att hela EUs arbetsmarknad ska omfattas av skydd mot diskriminering med hänvisning till sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck.

Vård och omsorg till alla efter behov

Hbt-personers hälsa påverkas av samhällets normer och attityder till sexuell läggning, kön, könsidentitet och könsuttryck. Hbt-personer är en utsatt grupp och är mer exponerade för fysiskt och psykiskt våld, alkohol och droger och har fler självmord än medelsvensken. Ett samhälle med tillåtande och bejakande hållning till människors sexualitet och könsuttryck kan påverka hbt-personers hälsa positivt.

Hbt-personers livsvillkor behöver undersökas för att samhället ska kunna vidta nödvändiga åtgärder för att höja livskvaliteten för hbt-personer, fysiskt och psykiskt.

Mottagare av vård och omsorg ska bemötas med respekt och professionalism. Som mottagare av dessa typer av samhällstjänster har man ofta en beroende och underordnad ställning. För att uppnå korrekt och adekvat behandling behöver anställda i hälso- och sjukvården och barn- och äldreomsorgen öka sin kunskap om hbt-personers livssituation. God vård och omsorg kräver med andra ord hbt-kompetens hos de som möter patienter, klienter och kunder.

I den socialdemokratiska synen på vård ingår också ett bra boende och omhändertagande om personer som av olika skäl behöver omsorgsboende. Det är viktigt att både äldreomsorg och olika stödboenden för personer med

funktionsnedsättningar har ett gott bemötande och medicinsk kompetens nog för att även hbt-personer ska få lika goda omsorg som andra. Det kan ske integrerat eller i särskilda boenden med hbt-profil eller genom att hemtjänstpersonal och personliga assistenter har hbt-kompetens. Oavsett omsorgsform är det viktigt att personalen har kunskap om hbt-frågor.

Frågan om blodgivning för gruppen män som har sex med män (MSM) har varit uppe till debatt under många år. De nyligen ändrade reglerna medger blodgivning för MSM och för kvinnor som haft sex med en man som haft sex med män, under förutsättning att det gått minst tolv månader sedan det sexuella umgänget. Det är viktigt att slå fast att blodgivning inte är en mänsklig rättighet utan en möjlighet. Patientsäkerheten måste vara central när det gäller reglerna för blodgivning. Vi menar ändå, även mot bakgrund av det stora behovet av blod och dagens moderna mätmetoder, att karenstiden gruppen MSM och kvinnor som haft sex med MSM bör anpassas till karenstiderna för personer som vistats i ett land med blodsmitta. Liknande anpassning bör ske med reglerna för organdonation.

När det handlar om organdonation får vem som helst anmäla sig till donationsregistret. I den händelse en donation blir aktuell avgör sjukvården i fall från fall om personen som donerar är lämplig. Bland annat bedöms personens sexuella riskbeteende. En man som haft sex med en man kan bedömas som lämplig om det var längre än 12 månader sedan han var med en man. Medan en man som lever i en monogam homosexuell relation kan bedömas lämplig på en gång.

En human och likvärdig könskorrigering

Vården för patienter som upplever ett starkt behov av att korrigera kroppen efter den upplevda könsidentiteten har i dag stora brister. Det saknas nationell samsyn kring stora delar av vården, vårdköerna är långa och alla behandlingsmetoder erbjuds inte i hela landet. Patienterna rapporterar om stora bemötandeproblem och brister i kommunikation och samråd med patienten. Patientgruppen rapporterar också om hur utredningsrutinerna och svårigheterna att byta läkare gör att patienterna känner sig utlämnade i vården. Särskilt utsatta är de minderåriga patienterna. Vårdköerna för dem är längre och på grund av bristande kompetens hos vården fastnar de oftare i primärvården utan att få specialistremisser.

Ett sätt att skapa en human och likvärdig könskorrigering vore att skapa nationella centra, där hög kompetens garanteras, resurserna koncentreras och att det skapas en enhetlig syn på både diagnosticering och behandling.

Köer på mer än tre månader efter remiss är oacceptabelt för en grupp som i allmänhet redan väntat två-fyra år inom vården på sin behandling. Det behövs både mer ekonomiska resurser och bättre transkompetens inom den könskorrigering. Det är också uppenbart att det behövs både mer ekonomiska resurser och bättre transkompetens inom den könskorrigering. Även eftervården behöver ses över så att patienter inte saknar kontakter med endokrinologer för sin hormonterapi. Delar av gruppen har behov av penisproteser då operationsresultaten inte i nuläget är tillräckligt bra.

Därför väljer delar av gruppen penisproteser istället för kirurgi. Penisproteser erbjuds i dag bara i Stockholms läns landsting och dessa proteser har varken erigerings- eller urineringsfunktion.

Hbt-socialdemokrater Sverige kräver:

Hbt-kompetensen hos vård- och omsorgsanställda i hela landet ska höjas.

Det ska finnas möjlighet att skapa särskilda äldreboenden för hbt-personer.

Personal på olika omsorgsboenden, ska ha hbt-kompetens.

Hemjätstpersonal och personliga assistenter ska ha hbt-kompetens.

Tillgång till särskilda gynekologiska mottagningar för kvinnor som har sex med kvinnor (KSK) ska finnas i hela landet.

Mottagningar med inriktning män som har sex med män ska finnas i hela landet.

Reglerna för blodgivning och organdonation ska ta hänsyn till risken för spridning av hiv och vara utformade så att patientsäkerheten kommer främst och att det ska vara samma regler för alla, oavsett sexuell läggning eller kön.

Den könskorrigerande vården ska ges ökade resurser.

Den egna definitionen måste vara avgörande för i vilken grad man vill korrigera sitt kön i syfte att harmoniera sin kropp med sin självupplevda könsidentitet.

De minderåriga patienterna måste prioriteras i vårdköerna för diagnostisering.

Tillgång till öppenpsykiatriska mottagningar med transkompetens ska finnas i hela landet.

Vårdköerna för patienter i behov av könskorrigerande vård måste kortas.

Personal inom den könskorrigerande vården måste ha god transkompetens och ha en dialog med patientgruppen.

Diagnostiserade kvinna-till-man-transsexuella som så önskar ska erbjudas penisproteser med lika god funktionalitet som proteser för andra patientgrupper.

Ett samhälle utan hat, hot och våld

Hatbrotten mot hbt-personer i Sverige ökar. Hatbrott är en grov kränkning av den personliga integriteten, och ett förödande slag mot identiteten. Hatbrotten är resultatet av fördomar och hbt-fientliga attityder – åsikter som ofta grundas på ren homo- och transfobi. Både hatbrotten mot enskilda och de som handlar om hets mot folkgrupp skadar hela hbt-samhället, de skrämmer hela grupper till tystnad och hotar därmed demokratin. De skrämmer också många hbt-personer från att leva öppet som hbt-personer och delta fullt ut i samhällslivet.

Varken hatbrott eller homo- och transfobi har någon plats i ett socialdemokratiskt samhälle! Hatbrotten mot gruppen har under senare år ökat, men upplysningsstatistiken har inte blivit bättre och det finns ingen enhetlig praxis mellan domstolarna. Det är snarare regel än undantag att ett brott som med tydligt homofoba/transfoba motiv inte bedöms som hatbrott när det gäller straffskärpning. Rättsväsendet behöver bli bättre på att hantera hatbrott, även hbt-personer måste kunna känna sig trygga i samhället.

Samhället måste bli bättre på att bemöta och stödja hbt-personer som är brottsoffer och deras anhöriga. Både rättsväsendet och brottsofferjourerna behöver ges mer kunskap om hbt-personers livssituation och grunden till homo- och transfobi.

Det behövs också mer forskning kring hatbrott mot hbt-personer och forskning kring bakgrunden till hatbrott, homo- och transfobin. Särskilt ont är det om forskning kring hatbrott mot transpersoner och transfobi. Det skulle också behövas mer förebyggande insatser. Det är samhällets ansvar att inte bara beivra de hatbrott som sker utan också verka kraftfullt för att de inte ska ske.

Hbt-personer är också förövare och gärningsmän. Brott mellan personer av samma kön i nära relationer finns och ska tas på allvar. Att ett brott begås inom hemmets väggar av någon du delar ditt liv med är inte en förmildrande omständighet. Brott mot en partner sker även i nära relationer där den ene eller båda är transpersoner. Även dessa måste belysas och tas på allvar.

För att korrekt bemöta brottsoffer och deras anhöriga, effektivt utreda homo- och transfobiska brott och lagföra gärningsmän krävs att rättsväsendets anställda har kunskap om hbt-personers livssituation och grunden till homo- och transfobi.

Hbt-personer som är intagna i kriminal-, fri- och ungdomsvård har rätt att bli bemötta med respekt för hela sin person under den tid de avtjänar sitt straff. Att vara frihetsberövad är en stor påfrestning och det är viktigt att de hbt-personer som begått brott inte får en extra börda till sina straff på grund av diskriminering från personal eller hot om våld och utfört våld från andra intagna.

Hbt-socialdemokrater Sverige kräver:

Rättsväsendet hbt-kompetens ska vara hög i hela landet.

Mer resurser för prevention mot och utredning av hatbrott mot hbt-personer.

Hatbrott och hbt-personers livssituation ska uppmärksammas i polisutbildningen.

Transpersoner ska uttryckligen omfattas av lagstiftningens skydd mot hets mot folkgrupp och av straffskärpningsregeln vid hatbrott.

En utredning om transfobin i samhället, med analys och förslag till åtgärder.

Myndighetsansvar utpekas för att följa forskning om hatbrott på homofobisk och transfobisk grund.

Kondomer ska finnas lätt tillgängliga i kriminal- och ungdomsvården.

Brottsofferjourerna ska ges medel för att erbjuda utbildning i hbt-kompetens.

Internationell solidaritet

Arbetarrörelsen är internationell och strävar mot solidaritet, jämlikhet och rättvisa – för alla människor i alla länder. Situationen för hbt-personer i många av världens länder är mycket svår, där vardagen består av förföljelse, hat, hot och våld. Homosexuella relationer är förbjudna i drygt 70 länder och i närmare tio av dessa kan dödsstraff utdömas. Därför flyr varje år många miljoner människor. Ett litet fåtal av dessa kommer till Europa.

Sverige är medlem i många internationella institutioner som exempelvis den Europeiska unionen, Europarådet och FN. Samtliga är viktiga aktörer i det internationella samfundet.

Sverige kan spela en viktig roll för att stärka mänskliga rättigheter, frihet och demokrati. Vi socialdemokrater vill att globaliseringens fördelar ska komma alla till del. För att uppnå detta krävs både internationellt utvecklingssamarbete och en progressiv handelspolitik.

Hbt-socialdemokrater Sverige kräver:

Sverige ska arbeta aktivt för hbt-rättigheter – i alla sammanhang – där Sverige har ett inflytande.

Sverige ska i sitt nationella och europeiska utvecklingsamarbete ställa krav på att mottagarna av biståndet respekterar och arbetar för att stärka hbt-personers mänskliga rättigheter.

Sverige ska i handelspolitiska sammanhang kräva att situationen för hbt-personer förbättras hos handelspartnern.

Myndigheter som deltar i asylprocessen ska säkerställa att personer som flyr med hänvisning till sin sexuella läggning, könsidentitet eller könsuttryck får skydd i Sverige.

Myndigheter inblandade i Sveriges utvecklingsamarbete, handelspolitik samt asyl- och migrationspolitik ska ha hbt-kompetens.

Från kärnfamilj till stjärnfamilj

Det viktigaste med familjen är att den är byggd på kärlek, ansvarstagande, respekt och omtanke. Att den ska utgöra en trygghet i en ibland orolig värld. Vi anser att det är varje människas rättighet att själv få definiera sin familj och att den inte behöver vara statisk till sin natur och inte heller begränsas till vad som traditionellt inryms i kärnfamiljen. En friare och bredare syn på vad som utgör en familj berikar samhället och underlättar den enskildes möjligheter att välja en familjebildning som passar de egna behoven. Det är det familjebegrepp vi väljer att benämna som stjärnfamiljen.

Vi menar att vi måste förändra vår syn på hur vi ser på antalet vårdnadshavare ett barn kan ha. Det är orimligt att barn som växer upp i hbt-familjer ska ha ett sämre rätts- och familjeskydd än andra barn. Därför är det ur ett barnrättsperspektiv viktigt att utreda hur barn med fler än två sociala föräldrar bäst ges lika tillgång till alla dessa föräldrar, vad gäller sådant som möjlighet att ta ut föräldrapermision, få ledigt för vård av sjukt barn, få information från förskola och skola, men utan att riskera att barnen kan utsättas för mer komplicerade vårdnadstvister än andra barn.

Föräldrar har inte rätt till sina barn, men barn har en ovillkorlig och oinskränkt rätt till såväl sina biologiska som sociala föräldrar.

Målet för all lagstiftning, oavsett politikområde, är att den ska vara jämlik och könsneutral. Ingen juridisk skillnad ska finnas mellan vare sig hbt-personers eller andras möjligheter att bli föräldrar. Det gäller även vid insemination och adoption.

Ett traditionellt surrogatmödraskap innebär att en kvinna föder ett barn åt någon annan. För homosexuella män kan det vara ett alternativ till adoption. Men det finns svårigheter som har tydlig koppling till klass och kön. I vissa länder har det börjat växa fram en verksamhet där fattiga och utsatta kvinnor föder barn på beställning åt rika barnlösa par. Detta är oetiskt och oacceptabelt. Kroppsdelar och barn är inte handelsvaror.

I Sverige är surrogatmödraskap inte tillåtet. Samtidigt är vi medvetna om att det även finns surrogatmödraskap utan ekonomisk vinning. Det är ett faktum att det i dag finns barn i Sverige som har fötts genom surrogatmödraskap och deras legala familjesituation upplevs oklar. Och just därför att denna fråga är komplex och rymmer flera svåra avvägningar behöver vi skaffa oss mer kunskap innan vi kan ta ställning.

Det finns också en typ av ”surrogatmödraskap” som innebär att hälften av arvsmassan kommer från de blivande föräldrarna och kvinnorna i relationen. Det handlar dels om när en kvinna insemineras med sin mans sparade ägg, i ett par där mannen har en transsexuell bakgrund. Det handlar också om lesbiska par som donerar ägg till varandra. I båda fallen tillförs spermier utifrån, precis som vid annan insemination på klinik. I dag räknas båda dessa exempel enligt lagen som förbjudna former av

surrogatmödraskap, trots att det inte kan ha varit lagstiftarens avsikt med lagen. Detta omöjliggör för en del familjer att skaffa barn på lika villkor som andra par, lagen måste därför ändras så denna form av ”surrogatmödraskap” inte är förbjuden.

Hbt-socialdemokrater Sverige kräver:

En utredning om surrogatmödraskap och dubbeldonation ska komma tillstånd.

Alla landsting/regioner ska ha samma regler för insemination för lesbiska och båda kvinnorna ska kunna insemineras.

En utredning om fler vårdnadshavare än två ska komma till stånd.

Tvångssteriliseringarna av transsexuella ska upphöra.

Viljan att skaffa egna biologiska barn ska inte anses försvarande för att erhålla könskorrigering eller ny juridisk könsidentitet.

Trans- och intersexuella patienter ska ges möjlighet att frysa ned könsceller på samma villkor som andra patienter.

Att själv få bestämma sitt kön

Vi anser att det är en mänsklig rättighet att själv få definiera sin könsidentitet.

Den lag som reglerar under vilka villkor en person får byta juridisk könstillhörighet och genomgå könskorrigering kirurgi av genitalier, könstillhörighetslagen, är över 35 år gammal och strider mot såväl den svenska diskrimineringslagen som internationella bestämmelser om mänskliga rättigheter. Varken kravet på sterilitet eller att den sökande är ogift är förenligt med mänskliga rättigheter. Kravet på medborgarskap är förlegat i en globaliserad värld där behandling mot transsexualism finns i hela västvärlden och patienter har fri rörlighet inom EU. Minderåriga transsexuella som sedan länge lever i sitt upplevda kön behöver lika mycket som andra ungdomar få tillgång till sin identitet, känna sig bekräftade och möjlighet att legitimera sig utan att riskera att få sin medicinska historia offentliggjord. Det kan de inte i dag, eftersom de inte tillåts byta juridiskt kön.

Personer med transsexuell bakgrund har i dag inte lika tillgång till utbildning och arbete, eftersom de inte har tillgång till intyg och betyg med sina nya personuppgifter. Behöver de intyg med nya personuppgifter är de hänvisade till tidigare arbetsgivares goda vilja. Inte ens då kan de få intyg med gamla datum, vilket gör att intyget tydligt skiljer sig från andra sökandes intyg. Personer med transsexuell bakgrund tvingas ofta välja på att avslöja sin bak-

grund och riskera särbehandling eller att undvika att styrka sina meriter och riskera att inte få den sökta tjänsten.

Den nya praxisen kring namnlagen tillåter numera alla att ta även könskonträra förnamn. Det är en stor lättnad för alla de transpersoner som har behov av att byta förnamn för att kunna legitimera sig och känna sig tillfreds med att namnet speglar sin könsidentitet. Men att helt byta bort alla gamla oönskade förnamn hos Patent- och registreringsverket är dyrt och därmed en klassfråga. Transpersoner bör ges rätt att byta förnamn helt kostnadsfritt en gång i livet – på grund av sina särskilda behov. Rätten att byta till ett könskonträrt förnamn gäller inte heller minderåriga, även om de har vårdnadshavares tillstånd. Detta måste ändras. Även unga transpersoner behöver namn de trivs med och kan legitimera sig med.

Vi anser att var och en ska ha rätt att själva få välja sitt förnamn, oavsett kön. Det är därför angeläget att namnlagen ändras och vi ställer oss positiva till användandet av könsneutrala pronomen och vi ska verka för att ett könsneutralt språk tillämpas i offentliga handlingar och dokument

Hbt-socialdemokrater Sverige kräver:

Lagen om fastställande av könstillhörighet i vissa fall, 1972:119, ska upphävas och ersättas med en human lag.

Det ska inte finnas några krav på att den sökande ska inneha ett visst civilstånd, är steril eller svensk medborgare för att kunna få ny juridisk könstillhörighet.

Det ska inte finnas några krav på viss medicinsk eller kirurgisk behandling för att få byta juridiskt kön.

Personer under 18 år ska ha rätt att byta juridiskt kön utan målsmans tillstånd.

Personer under 16 år ska ha rätt att byta juridiskt kön med målsmans tillstånd.

Transpersoner som byter juridisk könstillhörighet ska ges rätt att erhålla nya skolbetyg och arbetsintyg i de nya personuppgifterna.

Transpersoner ska ges rätt att vid minst ett tillfälle i livet ändra förnamn kostnadsfritt, i samband med att samtliga tidigare förnamn ändras/tas bort.

Könsneutralt språk ska tillämpas i offentliga handlingar och dokument och användandet av könsneutrala pronomen förordas när icke-könspecificerade personer eller personer som föredrar ett könsneutralt pronomen avses.

Namnlagen måste ändras så att man, oavsett kön, får välja ett det förnamn man själv önskar.

Det civila samhället tillhör oss alla

Bland de viktigaste delarna i vårt samhälle är de grundläggande, grundlagsreglerade, fri- och rättigheterna som föreningsrätten, religionsfriheten samt press- och yttrandefriheten. Var och en oerhört viktig för det civila samhällets möjlighet att existera, utvecklas och stärka demokratin. Kulturen, föreningslivet, folkrörelserna, trossamfundet, idrottsrörelsen och medierna är var och en del av det civila samhället.

Kulturpolitiken måste präglas av mångfald och beakta hbt-personers livssituation. Kulturen har stor kraft att påverka attityder och värdering, öka kunskap och förståelse och skapa insikt. Samhället har ett ansvar att ge goda möjligheter för de kulturyttringar som inte är kommersiellt lönsamma men som är betydelsefulla ur ett kulturellt och folkbildningsmässigt perspektiv – som ett sätt att påverka samhället och skapa förändring och verka för att vi möter varandra, oavsett bakgrund, med respekt. Museer och bibliotek har ett särskilt ansvar att se till att deras utbud är inkluderande och brett så att också hbt-historien beskrivs korrekt och får utrymme i de berättelser som förmedlas, att det finns såväl fakta- som skönlitteratur med hbt-perspektiv.

Folkrörelserna, föreningslivet och idrottsrörelsen spelar en viktig roll för att kanalisera det frivilliga samhällsengage-

manget och fostra framförallt unga människor i demokrati. Både föreningslivet och idrottsrörelsen har ett stort ansvar att arbeta för att motverka förtryck och diskriminering och att vara mötesplats för människor med olika bakgrund, förutsättningar och erfarenheter. Vi menar att det är samhällets ansvar att skapa goda förutsättningar för såväl folkrörelserna som föreningslivet att kunna bedriva sin verksamhet fritt och frivilligt, utan styrning från andra än sina medlemmar och utifrån sina egna behov. Särskilt viktigt är det att idrottsrörelsen, som bedriver oerhört mycket barn- och ungdomsverksamhet, lyfter upp frågan om homo- och transfobi för att skapa ett inkluderande klimat. Det är viktigt att hbt-organisationerna garanteras stöd från samhället för att kunna bedriva sin verksamhet på samma villkor som det övriga föreningslivet.

Religion och livsåskådning får aldrig användas som ursäkt för att nedvärdera eller diskriminera någon på grund av dennes könsidentitet, könsuttryck eller sexuella läggning. Trossamfund är en viktig del av livet för många hbt-personer. Människors möjlighet att vara delaktig inom trossamfund eller andra livsåskådningsorganisationer ska inte få begränsas av deras sexuella läggning, könsuttryck eller könsidentitet.

Folkrörelserna så som exempelvis nykterhetsrörelsen, trossamfunden och idrottsrörelsen är en del av föreningslivet. Gemensamt för all verksamhet som erhåller samhällsstöd är att den måste ställa upp på samhällets norm om alla människors lika värde och lika rättigheter och att den inte får vara diskriminerande eller förtryckande.

Tryckfriheten – med fria och självständiga medier – är grunden för ett demokratiskt samhälle. Hbt-personers yttrandefrihet och möjlighet att komma till tals och synas är av avgörande betydelse för det fria ordet och för att kunna vara med och bilda opinion och skapa förändring i samhället. Därför är det viktigt att det finns utrymme i medierna för detta, men också att det finns nischade medier med fokus på dessa frågor. Detta är av betydelse både för individen och för samhällsdebatten i stort. Men vi ser också ett fortsatt stort behov av att öka hbt-kompetensen och bryta heteronormativiteten i medierna som stort.

I dag är det reklambranschen som själva bevakar om reklam bryter mot branschens egna etiska regler som inte tillåter reklam som diskriminerar på grund av sexuell läggning eller kön. Vi menar att detta inte räcker. Reklam ska inte få vara diskriminerande eller ha för avsikt att förlöjliga personer vare sig det är med hänvisning till sexuell läggning, kön eller könsuttryck och vi menar att detta bör vara reglerat i lag och inte som i dag via en frivillig överenskommelse mellan företag som verkar inom branschen.

Hbt-socialdemokrater Sverige kräver:

Hbt-organisationer ska garanteras sambällsstöd på samma villkor som det övriga föreningslivet.

Kulturmyndigheter ska ha ett tydligt uppdrag att främja kultur – på statlig, landstings/ regional och kommunal nivå – som har koppling till hbt-samhället.

Kulturinstitutioner bli bättre på att tillvara hbt-personer i historiebegrivningen och synliggöra hbt-personer.

Föreningar som erhåller samhällsstöd ska motverka att diskriminering av hbt-personer förekommer. Ett särskilt ansvar åligger de stora folkrörelserna.

Idrottsrörelsen, främst den del som rör barn och ungdomar, ska ha ett speciellt ansvar för att inte diskriminera hbt-personer.

Reklam som är diskriminerande mot hbt-personer ska förbjudas.

Ord och begrepp

Ibland är det svårt att veta vad alla olika ord, uttryck och begrepp står för. Därför bifogar vi här RFSLs utmärkta begreppslista.

Begreppslista - sexualitet och kön

Att själv identifiera sig

Bara de som själva identifierar sig med ett visst begrepp är det rimligt att inordna i detta. Exempelvis är det inte rimligt att kalla en kvinna som genomgått könskorrigerande kirurgi och juridiskt bytt kön till man för "transperson" om han inte själv vill det.

Vad är sexuellt och vad är det inte?

I flera av begreppen nedan finns ordet "sex" med. Trots detta handlar många av begreppen inte om sex eller en sexuell läggning. Begreppen är oftast översatta från engelska och där kan "sex" också betyda "kön". Transsexualism, till exempel, handlar inte alls om sex eller sexuell läggning utan om en persons könsidentitet.

Asexuell /Asexualitet

En person som är asexuell har ingen aktiv sexualitet och/eller känner sig inte intresserad av sexuella relationer. En del asexuella säger att de onanerar och/eller blir förälskade och kan ha icke-sexuella kärlekrelationer. Asexuella kan vara homo-/bi- eller heterosexuella. Vissa beskriver att de alltid varit asexuella, andra kan vara det i perioder, medan en grupp

har en tillfällig eller permanent asexualitet beroende på sjukdom, medicinering eller skada.

Bisexuell / Bisexualitet

En person som är bisexuell är sexuellt och/eller emotionellt intresserad av både kvinnor och män. Det finns flera sätt att vara bisexuell på, vissa blir förälskade i motsatt kön och är sexuellt intresserade av båda könen medan för andra varierar intresset för relationer och/eller sexuella kontakter över tid etc. Bisexualitet är en sexuell läggning.

Dragking

En kvinna som klär sig som man i syfte att det är roligt - inför en fest eller kanske för ett uppträdande. Detta är ett könsrolls beteende.

Dragqueen

En man som klär sig som kvinna i syfte att det är roligt - inför en fest eller kanske för ett uppträdande. Detta är ett könsrolls beteende.

FTM

"Female to Male" = "kvinna till man". Ett vanligt sätt att klargöra både vilket kön personen har/hade biologiskt och vilket kön personen känner sig som eller anser sig ha.

Intergender

En person som är intergender definierar sig som att befinna sig mellan, i båda, eller bortom de traditionella könsrollerna. Detta är en könsrollsidentifikation.

Intersexuell

En person som är intersexuell är född med inre eller yttre könsorgan som inte enbart är manliga eller kvinnliga. Det gör

att man från födseln inte alltid kan avgöra om barnet är en flicka eller pojke. Sjukvården använder begreppet DSD, som står för Disorder of Sex Development. En rad olika tillstånd ryms inom begreppet DSD, bl.a. androgenokänslighet och Klinefelter. Ca ett barn per 1 500 föds med DSD.

Genus

En persons sociala kön. Anses av många vara socialt och/eller kulturellt konstruerat. Är en beskrivning och teoribildning om könsrollen.

Heterosexuell / Heterosexualitet

En person som är heterosexuell är sexuellt och känslomässigt intresserad av personer av motsatt kön. Detta är en sexuell läggning.

Heteronormativ

Norm som utgår från att alla är och agerar på ett sätt där män är intresserade av kvinnor och tvärtom samt att allt som inte är på detta sätt är avvikande och/eller onormalt. Kan vara både medveten och omedveten. Detta är en social norm.

Homosexuell / Homosexualitet

En person som är homosexuell är sexuellt och känslomässigt intresserad av personer av sitt egna kön. Detta är en sexuell läggning.

Homonormativ

Norm som utgår från att alla är och agerar på ett sätt där män är intresserade av män och kvinnor intresserade av kvinnor samt att allt som inte är på detta sätt är avvikande och/eller onormalt. Kan vara både medveten och omedveten. Detta är en social norm.

Kön

En persons kön. Omtvistat begrepp som för vissa betyder "biologisk kön" och för andra beskriver en persons biologiska, sociala och mentala kön.

MTF

"Male to Female" = "man till kvinna". Ett vanligt sätt att klargöra både vilket kön personen har/hade biologiskt och vilket kön personen känner sig som eller anser sig ha.

Pansexuell / Pansexualitet

En person som är pansexuell kan vara sexuellt och emotionellt intresserad av "alla" eller "vem som helst". Av vissa ansett som sexuell läggning, av andra ansett som bisexualitet i bredare form där många säger sig vara intresserade av "personligheten och inte könet".

Queer/Queerteori

Kan dels vara en syn på samhället där (könsliga och sexuella) normer ifrågasätts och dels en identitet där personen försöker eftersträva att inga normer ska vara hindrande för deras liv. Detta är en yn på samhället och/eller ett sätt att leva.

Transgender

Engelskt uttryck som kan översättas till "transperson" på svenska.

Transgenderist

En person som är transgenderist är inte transsexuell, transvestit, dragqueen eller dragking men har ändå en upplevelse av att inte vara traditionell kvinna eller traditionell man. Kan också vara en person som har helt andra definitioner på kön och/eller genus och relevansen för kön och/eller genus i samband med personligheten och personens liv.

Transperson

Ett samlingsbegrepp som vanligtvis avser individer vars könsidentitet och/eller könsuttryck tidvis eller alltid skiljer sig från normen för det kön som registrerades för dem vid födseln. Bara den som själv identifierar sig som transperson är det. I begreppet ingår vanligtvis dragqueens, dragkings, intersexuella, transgenderister, transsexuella och transvestiter.

Transsexuell / Transsexualism

En person som upplever sig vara av motsatt kön jämfört med sitt biologiska kön. Är en medicinsk diagnos och kan vara ett sätt att identifiera sig.

Transvestit / Transvestism

En person som är transvestit vill tidvis, ofta eller alltid ikläda sig eller använda sig av motsatta könets kläder och/eller andra attribut i syfte att uppnå behag eller i vissa fall sexuellt behag.

HBT-SOCIALDEMOKRATER SVERIGE | www.hbts.se